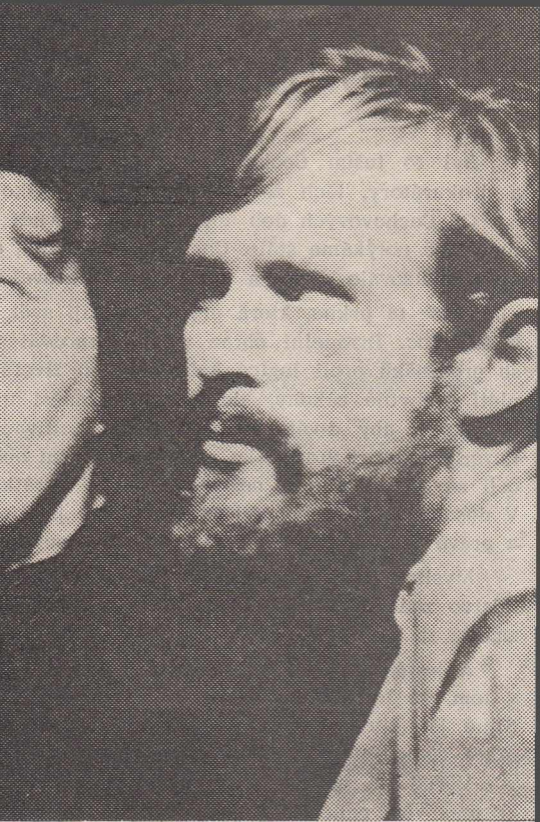

M. UHDE **K R Á L**

VÁVRA

CO DIVADLO MŮŽE A CO NE

Byl to tuším Čechovův výrok, že by umění nemělo suplovat za vychovatele a prokurátory, těch že je po světě tak jako tak dost.

Od Čechovových dob uplynulo hodně vody, ale s různými pověrami o možnostech umění se potýkáme stále. Chceme po divadle, aby zušlechťovalo, aby ukazovalo cestu, aby rozsuzovalo dobro a zlo, aby podněcovalo, aby hýbalo světem.

Jenže ta prkna, která prý znamenají svět, ve skutečnosti nemají takovou přetvářející moc. Divadelní obraz může zkracovat vzdálenosti časové i místní, dopouštět se prohrěšků proti logice každodenního života, vytvářet umělou skutečnost, ve které platí svébytné zákony, ale nemůže přenést určitou věc z jednoho místa na druhé. Nedokáže, aby divák - ničema odešel z divadelního představení jako lepší, aby se nevěrní milenci vraceli ke svým opuštěným obětem, zrádci litovali svých zrad a obraceli se na ctnostnější cesty... divadlo zkrátka nemění život přímo a bezprostředně. V dosahu jeho schopnosti je však něco jiného: schopnost přispět k poznání světa a právě tím působit na člověkovu orientaci v tomto světě.

Myslím, že dobrodružství poznání patří k nejkrásnějším dobrodružstvím, které lidstvo zná. Konec konců lze říci, že žádné poznání není zholu neužitečné. Je třeba zmapovat i slepé uličky, i cesty, které nikam nevedou.

A ještě něco: jsem přesvědčen, že síla tohoto zprostředkovaného poznání netkví v tom, že by divadlo mohlo divákům předkládat fakta, s nimiž se dříve nesetkali. Silné je na divadle právě povědomí vztahů těch fakt, jejich vazba a souvislost: tu může divadelní příběh odkrýt nad jiné jasně.

Věřím na moc a účín takových příběhů. Věřím na divadlo myslivé, které nezkoumá věci odděleně a dovede tudíž být smutné i veselé, zoufalé i posměšné, drsné i něžné, ale v tom hlavním punktu, v punktu poznání především nelitostné. Vždyť bylo řečeno nejednou, že i ty nejdrtivější pravdy přestávají být drtivé, byly-li poznány.

Strategie a taktika zbožných lží nemá v opravdovém dramatu místa.

MILAN UHDE

OBSAZENÍ JE TAJNÉ - PROTO JMÉNA JSOU FALEŠNÁ!

MILAN UHDE

KRÁL-VÁVRA

Non stop - nonsens

Režie Saša Lichý, nositel vyznamenání »Za vynikající práci«

Výprava Otakar Schindler

Hudba Ladislav Štancel

Král-Vávra, ředitel zemské poloosy	Luděk Eliáš
Kukulín, jeho tajemník, holič a kadeřník	Milan Šulc
Starý Vrba, strýc národa	Otakar Janda
Šéfredaktor	Jeroným Horák
Červíček	Jiří Kodet - Ivan Misař
Kolíček	Bohuslav Čvančara
Archivář	Milan Koutný
Lid obojího pohlaví	
1. muž	Václav Martinec
2. muž	Jindřich Dvořák
3. muž	Ivan Misař - Jiří Kodet
4. muž	Václav Kotva
1. žena	Lída Bednářová
2. žena	Radvana Havelková
3. žena	Alena Tománková
Zpěvačka	Ljuba Hermanová

Hraje orchestr DPB, řídí Jan Tomšíček.

Představení řídí Lída Naarová

Text sleduje Soňa Šimberová

Technická spolupráce: Stavby V. Plachý s kol., svítí J. Řezáč s kol., dekorace V. Němec a V. Míhola, kostýmy B. Smetanová s kol., rekvizity M. Němečková, vlásenky M. Kuthanová s kol.

Když před 35 léty obsadili Angličané Irsko, zabil sedlák Král na černo vepře. Pozvali si ho tenkrát na strážnici, vynadali mu, snad mu i nějakou strčili, ale za mísu ovaru ho pustili a jeden z Angličanů za ním křikl: »A přistě si dej pozor ty Vávro jeden pitome!«. Odtud také pochází druhá část Králova jména a legenda o tom, kterak Král-Vávra bojoval proti Angličanům.

(Archivní záznam o boji Krále-Vávry s Angličany.)

... a uprostřed bouře těl, helem, bajonetů, blesků z padajících šrapnelů a velitelských triédrů zaburácel zvonivě jasný hlas Králův: „Dopředu bohatýři, dopředu Irčané, vpřed hurrráá-hah!“ Tak zněl ten hlas, který na anglické zadky naháněl husí kůži. Tak zněl, až dolehl i do uší malého Johna, krčícího se v koutku štelunku. Vyhlédl a spatřil, kterak Král, uprostřed největší řeže, mlátí Angličany, hlava nehlava široce rozvlátým irským praporem, Puzen mocnou silou toho hlasu, vyběhl John, jako zajíc a pádil na svých necvičených, sotva desetiletých nožkách za hlasem.

Když doběhl na prostranství, zjistil, že je už Angličany vyklizeno a sám Král, s praporem vysoko vztyčeným pádí k lesu, pronásleduje nepřitele. Pojala ho podivná touha, dostihnout ho. Dostihnout Krále, k němuž lnul prostou láskou dítěte. Zastal ho na palouku, kde odpočíval po boji. Jaký to pohled se to naskytl oku hochovu! Klidná, selská, oduševnělá, vůdcovská tvář Králova ozářená večerním sluncem. John pocítil silné pohnutí a zaplakal.

Král se probudil a pravil: „Proč pláčeš“. Znal řeč lidu, rozuměl jeho srdci. Zkuste někdo vyslovit jasněji myšlenku, kterou chtěl Král vyjádřit! Chlapec porozuměl, leč slzy jako hráčky se dále kutálely po jeho snědé tvářičce.

„Nemáš snad hlad?“ ptal se Král dále. Hoch, aby zakryl pohnutí, pravou příčinu svého pláče, přikryvl.

I vyšel Král do lesa a přitáhl odtud divokého kance, kterého ubil polní lopatkou ze své pečlivě ošetřované strůje. Vyvrhna a stáhna kance, nasytil malého Johna. Tu uslyšel za sebou podezřelý praskot. Ohlédl se. Les obklíčen nepřitelem! Kdo, kromě Krále, by v takovém okamžiku neztratil hlavu? Král ji neztratil, nelenoval, navlékl na sebe kůži kance a proběhl s hochem na zádech řadami nepřátel. Ti podivujíce se nezvyklé podívané, křičeli: „The Wawer!“ nebo podle jiných pramenů „The Wouwer“, což v anglickém vojenském žargonu znamená: Hleďme divokého kance pelášícího s hochem na hřbetu.

Tak zahájil náš ředitel zemské poloosy boj s Angličany. Lid na památku tohoto hrdinského činu, začal slovo Wawer, připojovat k jeho jménu. Protože pak Wawer, cítěno v ústech lidu jako cizí, začali mu prostě po irsku říkat Král-Vávra.

(Z irské čítanky pro žáky 6. postupného ročníku).

Program připravil Zdeněk Hedbávný, výtvarník Otakar Schindler, foto František Krasl, typografická spolupráce Rudolf Mikeska. Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p., provoz 22, Ostrava 1, Hollarova 14.

Cena 1,60 Kčs

T 12 42575

K vyspělosti mu pomohla až ta poslední deformace.

Všichni uvažovali správně, jen jeden byl pořád ještě objektivní.

Hladina se upravovala, až vznikla zátopa.

Než aby přestal být směšný, raději zakázal satiru.

Za svého života byl nebožtík zářivým vzorem dobrovolnosti.

Nejhůř si přiznávají chyby neomylní.

Mnohé může zachránit i to, že zůstanou nepochopeni.

I Potěmkinovy vesnice se dnes staví mnohem pokrokovější technikou.

„S pravdou ven!“

řikával bodře svým podřízeným.

A dodal: „A nezapomeňte za ní zavřít dveře“.

I malý český člověk

může být velké zvíře.

Opatrnost matka nepatrnosti.

Na počátku bylo slovo. Na konci bouřlivý, dlouhotrvající potlesk.

